

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.055.017
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця,

ВІДГУК
офіційного опонента

на дисертаційну роботу Лосевої Ольги Геннадіївни
на тему «Організаційне забезпечення стратегії розвитку адміністративної
території»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1. Актуальність обраної теми

Протягом останніх десятиріч стрімкий розвиток технологій та пов'язана з ними інтенсифікація та глобалізація процесів розвитку призвели до суттєвого підвищення мобільності не лише капіталу та готової продукції, а й виробничих потужностей та трудових ресурсів. Внаслідок цього відбулися суттєві зміни у традиційних соціально-економічних відносинах та значно посилилася конкуренція між територіями. Структурні трансформації в економіці міст та районів безпосередньо впливають на рівень добробуту та соціального забезпечення їхніх мешканців. У зв'язку з цим місцеві органи влади змушені виходити за межі своїх звичних обов'язків по формуванню річних бюджетів та проводити більш складну політику розвитку, що основана на стратегічному менеджменті, який був запозичений ними у бізнес-секторі.

В європейських країнах наявність стратегій, в яких відображені пріоритети та цілі розвитку території на довготермінову перспективу, закріплено на законодавчому рівні: вони є базовим документом для координації дій між різними рівнями влади та для прийняття рішень щодо розподілу фінансових ресурсів. У таких документах відображаються не лише пріоритети розвитку, які пов'язані із прискоренням економічного зростання та підвищенням добробуту населення, раціональним використанням ресурсів та вирішенням соціальних проблем певної

ХНЕУ ім. С. Кузнеця
ВХ. № 21/86-01-56
" 05 " 03 2021 р.

території, але також враховуються тенденції та загрози глобального розвитку. Для розробки своїх стратегій території застосовують різні, але загалом схожі методології, запозичуючи одна в одної схеми їхньої побудови. Деякі стратегії відрізняються ретельним науковим обґрунтуванням та методичною послідовністю.

Головні вимоги до документів стратегічного характеру - практичність, презентабельність, зручність застосування у повсякденній діяльності місцевих органів влади, ділових кіл міста та потенційних інвесторів. З цих позицій тематика дисертаційного дослідження, яка спрямована на розроблення і наукове обґрунтування теоретико-методичних підходів до організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративних територій є актуальною.

2. Зв'язок теми дисертаційної роботи з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями

Дисертацію виконано відповідно до тематики наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Практична апробація методики розрахунку плати за тимчасове користування окремими елементами благоустрою, що перебувають у комунальній власності територіальної громади м. Харкова, для розміщення відкритих літніх майданчиків, елементів вуличної торгівлі, малих архітектурних форм і тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного та іншого призначення для ведення підприємницької та іншої діяльності» (ДР № 0118U000066), в якій автором проаналізовано значення тимчасових споруд для розвитку підприємництва в межах адміністративної території.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації, які містяться в дисертаційній роботі О. Г. Лосевої, є достатньо обґрунтованими. Поставлена в роботі мета - подальший розвиток теоретико-методичного забезпечення та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційного забезпечення розробки та

реалізації стратегії розвитку адміністративної території – досягнута здобувачем, а необхідні для досягнення мети завдання вирішені. Об'єкт і предмет дослідження узгоджені з метою дисертаційної роботи. Кількість наукових задач є достатньою для розкриття обраної теми та досягнення поставленої мети дисертації.

Зміст дисертаційної роботи О. Г. Лосевої свідчить про глибокі знання здобувача в галузі проблематики дослідження, вміння ставити завдання і знаходити шляхи їх ефективного розв'язання. Одержані здобувачем нові наукові результати відзначаються логічної послідовністю та належним рівнем аргументованості. Зроблені здобувачем висновки є логічно обгрунтованими та повною мірою відображають основні результати дослідження. Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджуються використанням потужної інформаційної бази за темою дисертації (266 джерел). Зокрема, було використано: чинні Законодавчі та нормативно правові акти України, статистичні матеріали Держкомстату України, офіційні матеріали Євростату, праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, ресурси мережі Інтернет та результати власних досліджень автора з проблем організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративних територій.

Високий ступінь обгрунтованості результатів дисертаційної роботи обумовлений правомірним застосуванням здобувачем загально-наукових та спеціалізованих методів проведення наукових досліджень, серед яких: для виявлення сутності та ключових особливостей стратегії розвитку, а також, для структуризації вихідних положень було використано системний підхід та контент-аналіз – для уточнення сутності поняття «стратегія розвитку адміністративної території» (стор. 47-64); у ході дослідження було проведено економіко-статистичний аналіз, що включає аналіз динаміки показників соціально-економічного розвитку територій (стор. 94-111); для розподілу стратегій на групи було використано кластерний аналіз (стор. 132-135); для визначення параметрів впливу пріоритетів Територіальної програми ЄС на досягнення цілей Стратегії Європа 2020 було використано когнитивне моделювання (стор. 142); задля дослідження існуючих теоретико-методичних положень та досвіду країн-членів ЄС

щодо організації стратегічного управління розвитком було використано метод контент-аналізу, метод узагальнення та семантичного аналізу (стор 144-155, стор. 169); для визначення пріоритетів розвитку адміністративної території використано метод пріорітизації «MoSCow» (стор.173-177); для виявлення існуючих недоліків організаційного забезпечення стратегій розвитку адміністративних територій було використано метод дедукції (стор. 222-224); для моделювання та проведення обчислень використано спеціальні програмно-технічні засоби: MS Excel 2018, Statistica 12.5.

Достовірність отриманих у дисертації результатів підтверджується їх апробацією на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також публікаціями в наукових виданнях, які відповідають змісту дисертації та характеризують найбільш важливі її положення.

Порушення академічної доброчесності у дисертації не виявлено, є посилання на відповідні джерела інформації.

4. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів, їх достовірність і новизна

Теоретична цінність отриманих наукових результатів полягає в узагальненні існуючих та розробці нових теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій, які збагачують економічну науку з питань: організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративних територій, а саме:

удосконалено:

організаційний підхід до внесення змін у адміністративно-територіальний устрій країни, який, на відміну від існуючого, ґрунтується на теоретичному узагальненні світового досвіду та дозволяє отримати якісну оцінку нормативно-правового забезпечення цього процесу (стор. 30-44);

визначення змісту стратегічного управління розвитком адміністративної території (АТ), який, на відміну від існуючого, сформовано на основі врахування сутності пов'язаних базових дефініцій та встановленні сутності стратегічного

управління, управління розвитком та розвитку території як суміжних понять (стор. 47-64);

методичний підхід до оцінювання якості стратегії розвитку адміністративної території, який, на відміну від існуючої практики, зосереджує увагу на розрахунку середнього коефіцієнту росту, що дозволяє визначити кількість років необхідних для досягнення цільового показника (стор. 89-99);

отримав подальшого розвитку:

теоретико-методичний підхід до визначення складу та місця організаційного забезпечення у системі стратегічного управління розвитком адміністративної території, який, на відміну від діючої практики, розглядає організаційну функцію системи управління як основу процесу стратегічного розвитку адміністративної території, що дає змогу сконцентрувати ресурси та розподілити їх у відповідності до специфіки кожного етапу формування та реалізації стратегії (стор. 72-78);

організаційна модель стратегічного управління адміністративною територією, яка, на відміну від інших, містить у підґрунті оптимальну кількість базових принципів які можуть бути дотримані у ході стратегічного управління розвитком території та дає змогу її імплементації у процесі погодження стратегічних пріоритетів розвитку адміністративних територій різного рівня в умовах децентралізованої влади (стор. 170-177);

інструментарій погодження стратегічних пріоритетів розвитку адміністративної території, який, на відміну від існуючого, включає громадські обговорення, як інструмент подолання неузгодженості стратегій розвитку адміністративних територій різного рівня (стор. 204-221).

Наукові результати, що мають прикладний характер були обговорені та схвалені фахівцями відділу Проблем науково-технічного і економічного прогресу регіону Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України, а саме: обґрунтування організаційного забезпечення процесу формування стратегії розвитку адміністративних територій на основі досвіду країн ЄС, про що засвідчує довідка № 01-06/65 від 09.09.2020 року.

5. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

У відкритому друці за результатами дисертації опубліковано 13 наукових праць, зокрема: 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Франція), 1 стаття в науковому фаховому виданні України, яке включене до міжнародної наукометричної бази Scopus, 1 стаття в науковому фаховому виданні України, 9 тез доповідей у матеріалах конференцій.

З урахуванням виконання вимог пунктів 9, 11, 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а також Наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220 апробацію результатів дисертаційної роботи Лосевої О.Г. слід вважати достатньою.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація має традиційну структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Роботу виконано в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності, що сприяє сприйняттю викладених матеріалів дослідження. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40 зі змінами від 31.05.2019 р.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи зальний високий рівень обґрунтованості теоретичних та методичних положень дисертаційної роботи її цілісність та логіку викладення матеріалу, вважаю за необхідне звернути увагу на певні дискусійні моменти та висловити окремі зауваження:

1) Розвиваючи поняття «стратегія розвитку», автору у підрозділах 1.2 та 1.3 слід було б більш широко навести і проаналізувати позиції науковців щодо цього

терміну у відповідності до сучасних наукових концепцій. Це питання є важливим у зв'язку з активізацією в останні роки соціально-економічного розвитку адміністративних територій у контексті європейської інтеграції України.

2) У дисертації використано метод кластерного аналізу (підрозділ 2.2). Доцільно було б вказати, чому саме таку кількість кластерів обрав здобувач, оскільки від цього залежить вибір значень еталонних показників і кількісне значення інтегральних показників, що може бути не точним в разі вибору іншої кількості кластерів.

3) У підрозділі 3.2 доцільно було б більш детально розглянути міжнародний досвід організації стратегічного розвитку адміністративної території.

4) У підрозділі 2.2 проведено аналіз стратегічних орієнтирів розвитку адміністративних територій на регіональному рівні. Бажано було більш детально розглянути підходи науковців до визначення ефективності їх використання.

5) При проведенні аналізу виконання стратегії соціально-економічного розвитку «Україна-2020» (підрозділ 1.1) слід було звернути увагу на узагальнення специфічних особливостей, притаманних процесам організації стратегічного розвитку адміністративної території.

Проте, висловлені зауваження мають дискусійний характер та не впливають на позитивну оцінку поданої на розгляд дисертації.

8. Загальні висновки

Дисертація Лосевої Ольги Геннадіївни «Організаційне забезпечення стратегії розвитку адміністративної території» є завершеною кваліфікаційною працею, що виконана на високому науковому рівні, вона містить теоретичні положення, методичні підходи і практичні рекомендації, які у сукупності дозволяють удосконалити процес організаційного забезпечення стратегії розвитку адміністративної території.

Наукові публікації здобувача відображають положення отриманих у дисертації нових наукових результатів. З наукових робіт, що написані у співавторстві, у дисертаційній роботі використані лише особисті здобутки автора.

Основні результати дослідження доповідалися під час науково-практичних конференцій різного рівня та впроваджені у практичну діяльність.

Дисертаційна робота за змістом відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», а за якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Обрана тема дисертаційної роботи є актуальною; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи виконано; результати дослідження містять наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність.

На підставі викладеного вважаю, що дисертація на тему «Організаційне забезпечення стратегії розвитку адміністративної території» за своїм змістом відповідає вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а її автор – Лосева Ольга Геннадіївна – заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економічної кібернетики
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Л. І. Дмитришин

